

מה אומרים כשאין מיללים? ?

הסברים אמיתיים ומותאמים
לשיח עם ילדים.ות אודות המלחמה

הכלי מיועד לילדים.ות בגיל הרך ובבית הספר היסודי.
הוא אינו מיועד לילדים.ות שחוו טראומה קשה ומורכבת במהלך אירועי המלחמה.
התוכן נכתב על ידי הצוות המקצועי בעמותת גושן ותוקף על ידי פרופ' תרצה יואלס.

בריאות ורווחת הילד בקהילה
Community Child Health & Well Being
صحة ورفاهية الطفل في المجتمع المحلي

גושן
GOSHEN

הורים יקרים. אין מילים "נכונות" לתאר מציאות שהיא כל-כך לא

"נכונה". לפעמים מאוד קשה למצוא את המילים... ויחד עם זאת, מתן המקום לשיח עם הילדים.ות הוא חשוב מאין כמוהו.

לכן, הכנו עבורכם מילון מונחים לילדים.ות למלחמת 'חרבות ברזל':
מילים שנכנסו לנו לצערנו ללקסיקון ולא תמיד קל למצוא את הדרך להסביר אותן לילדים.ות.

אין "גיל נכון" להתחיל לדבר על זה, אבל יש רמות פירוט שונות שיתאימו לילדים וילדות בגילאים שונים. המילון מציע ניסוחים שונים לאותה המילה, בהתאם ליכולת שלכם.ן לספר וליכולת של הילדים.ות לשמוע.

לפני הניסוחים - איך משוחחים?

- 6 עקרונות -

1. אמרו את האמת לילדים.ות (גם אם לא את כולה), אבל מצאו את דרך להגיד אותה באופן שישמור על תחושת הביטחון שהם זקוקים לה. חשוב לא להציף את הילדים והילדות באינפורמציה מפחידה וקטסטרופלית. ניסינו לתת כאן הסברים אמיתיים, מינימליים, עם אפשרות לשאול שאלות, לתת מקום לתקווה, מוגנות, ביטחון.

2. דברו עם הילדה. במילים שהוא או היא יכולים להבין. שמרו על קשר עין והוסיפו גם מגע או חיבוק, כדי לייצר תחושה של בטחון ושיש על מי לסמוך.

3. נסו לקחת נשימה או לעשות משהו שמסייע לכם. לשמור על עצמם אסופים, כדי לנהל את השיחה ברוגע עד כמה שאפשר.

לפני הניסוחים - איך משוחחים?

- 6 עקרונות -

4. תמיד שאלו קודם את הילדים. "מה אתה יודע? מה את שמעת?" והזמינו אותם לשאול אתכם הכל. העבירו את המסר שאתם מקור המידע שלהם לדעת מה קורה. אפשר גם להגיד "יש לך שאלות ממש טובות וחשובות. גם לי יש, אבל לא תמיד יש לנו תשובות להכל. ברגע שאדע יותר, אעדכן אותך".

5. לפעמים, גם כשהילדים.ות לא שואלים שאלות, ניתן לראות על פי ההתנהגות שלהם שהם במצוקה כלשהי. על כן חשוב לתת להם מילים, לתווך ולפרש את החוויה הרגשית שלהם. כך יוכלו להבין את מה שהם.ן חווים טוב יותר וזה כשלעצמו מווסת ומרגיע.

6. חשוב לסכם את השיחה: תוכלו לשאול- איך היה לך לדבר על זה? אם הילדה לא עונה, זה גם בסדר. תוכלו גם לומר "זה באמת כבד וקשה. כולנו מרגישים הרבה דברים (כעס, פחד, עצב) ואנחנו ביחד".

מילון מונחים

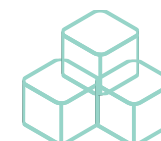
אנשים רעים נכנסו למקום שבו אנשים גרים. זה משהו שכמעט אף פעם לא קורה כי יש גדר ושומרים. כשזה קורה נשארים בתוך החדר עם המשפחה עד שהחיילים יתפסו את המחבלים ואפשר יהיה לצאת.

ליישובים יש גדר גדולה שמגינה עליהם וגם שומרים. אבל מה שקרה הפעם זה שמחבלים הצליחו להיכנס ליישוב ישראלי וכל התושבים היו צריכים להישאר בבתים בחדר המוגן עד שהחיילים תפסו את המחבלים והיה בטוח לצאת.

ליישובים יש גדר גדולה שמגינה עליהם וגם שומרים. אבל מה שקרה הפעם זה שמחבלים הצליחו להיכנס ליישוב ישראלי במטרה לפגוע באנשים, וכל התושבים היו צריכים להישאר בבתים בחדר המוגן עד שהחיילים תפסו אותם והיה בטוח לצאת.

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

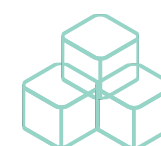
מסביב לבית, לגן, ליישוב ולמדינה יש גדר. בעצם הגדר שומרת על מי שבפנים, שלא ייכנסו פנימה אנשים שלא צריכים להיכנס.

מסביב לכל בית, גן או בית ספר, יישוב ומדינה יש גדר שבדרך כלל שומרת על מי שבפנים שלא ייכנסו פנימה אנשים שלא צריכים להיכנס. הפעם המחבלים הצליחו לעבור את הגדר ולהיכנס לחלק מישראל ועכשיו החיילים שלנו עסוקים בלתפוס אותם ולשמור יותר חזק על הגדר כדי שזה לא יקרה שוב.

בינינו לבין עזה יש גדר שהיא בעצם הגבול שלנו שמונע מעבר מעזה לשטח שלנו. יש שם שומרים ומצלמות ותצפיתניות. האירוע שקרה בשבת בבוקר הוא חריג, ובו הצליחו לתקוף את כל אמצעי השמירה ולעבור את הגדר. עכשיו מתקנים את הגדר וצה"ל שומר עליה יותר.

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

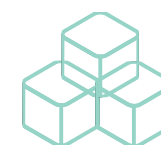
אנשים שלא הצליחו למצוא איפה הם מאז המלחמה, ועדיין מחפשים אותם.

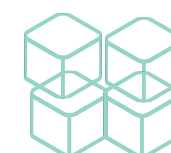
אנשים שאנחנו לא יודעים איפה הם, והם לא יכולים להתקשר. כולנו דואגים להם ויש המון אנשים עכשיו שמחפשים אותם.

אנשים שאנחנו לא יודעים איפה ומה קרה להם. יכול להיות שהם בסדר ויכול להיות שקרה להם משהו. הם לא יכולים להתקשר וזה קשה לא לדעת. כולנו דואגים להם ויש המון אנשים עכשיו שמחפשים אותם.

אנשים שאנחנו לא יודעים איפה ומה קרה להם. יכול להיות שהם בסדר ויכול להיות שהם מתים או פצועים או שבויים. הם לא יכולים להתקשר וזה קשה לא לדעת. כולנו דואגים להם ויש המון אנשים עכשיו שמחפשים אותם.

הסבר מתקדם +

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

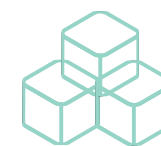
אנשים שהאויבים של ישראל/המחבלים תפסו אותם, והם אצלם בינתיים. אנחנו מנסים להחזיר אותם הביתה.

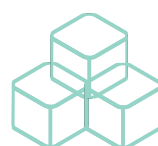
אנשים טובים שהאויבים שלנו לקחו אותם אליהם והם לא יכולים לחזור אפילו אם הם ממש רוצים. אנחנו דואגים להם ולא יודעים אם ומתי נפגוש אותם שוב אבל אנחנו, יחד עם הרבה מאד אנשים, עושים הכל כדי להחזיר אותם הביתה.

אנשים שהמחבלים חטפו לעזה ואנחנו דואגים להם ועושים הכל כדי להחזיר אותם הביתה. לפעמים יש משא ומתן על התנאים ומה צריך לתת לחמאס בתמורה כדי ישחררו אותם. היו כבר מקרים של שבויים שחזרו הביתה כמו גלעד שליט, וזה יכול לקחת הרבה זמן.

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

מה זה מחבלים, חמאס

אויבים של ישראל שרוצים לעשות רע לאנשים שגרים בישראל. אנחנו עכשיו נלחמים בהם כדי להגן על עצמנו.

אויבים של ישראל ששייכים לארגון טרור ונלחמים בנו באופן לא מוסרי ואכזרי. אנחנו עכשיו נלחמים בהם כדי להגן על עצמנו. יחד איתנו כל העולם נאבק בהם, ותומך בנו מולם.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם. ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

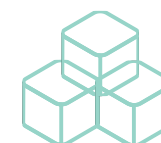
המקום שממנו באים האויבים של ישראל.

עיר מחוץ לישראל, שיש בה גם מחבלים/אויבים של ישראל (אפשר להראות על מפה או ציור אם זה מתאים).

ליד ישראל יש מקום שקוראים לו עזה, ויש לנו גבול איתו, וממנו באים מחבלים של החמאס או הג'יהאד ויורים טילים. אם הילד או הילדה שואלים, אפשר להגיד שלשם הם לקחו את האנשים שהם חטפו וכעת הם מסתתרים שם.

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

אנשים שכרגע לא יכולים לצאת מהבית או מהממ"ד או מהיישוב, כי יש שם מחבלים וזה מסוכן.

הסבר ביניים

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

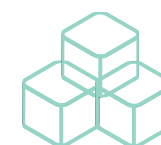
רעש חזק עם צליל מיוחד שאומר לנו שעכשיו צריך ללכת יחד לממ"ד / מרחב מוגן.

רעש חזק עם צליל מיוחד שמסמן לנו שעכשיו יש טילים וצריכים ללכת יחד לממ"ד / מרחב מוגן ששומר עלינו.

רעש עם צליל עולה ויורד שמופעל כשיורים עלינו טילים. כששומעים אותו צריך ללכת לממ"ד או למרחב מוגן.

תוכלו להתנסות עם הילדה בחוויה של משך הזמן שיש לכם לכניסה לממ"ד בזמן רגוע, על ידי טיימר למשל.

הערה כללית

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

האויבים של ישראל לפעמים שולחים לכאן דברים שנקראים טילים או רקטות. יש לנו "כיפת ברזל" שהורסת את הטיילים האלה כדי שלא יפלו עלינו.

המחבלים/חמאס יורים עלינו טילים/רקטות. לצבא שלנו יש מערכת שנקראת "כיפת ברזל" והיא הורסת את הטיילים שלהם כך שהם לא יוכלו לפגוע בנו.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

מה זה מרחב מוגן, ממ"ד

חדר מיוחד בתוך הבית/מחוץ לבית שבו הטילים לא יכולים לפגוע. כשנשמעת אזעקה- אנחנו צריכים להיכנס במהירות ובזהירות למרחב המוגן, ושם נהיה בטוחים עד שכבר לא יהיו טילים.

חדר מיוחד בבית/מחוץ לבית הבנוי חזק יותר משאר הבית, עם קירות מבטון, ודלתות וחלונות מיוחדים, שמגן מפני הנזק שטילים יכולים לעשות. כשנשמעת אזעקה- צריך להיכנס במהירות ובזהירות למרחב המוגן ולחכות שם עד שתסתיים התקפת הטילים.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם. ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

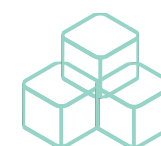
אבא או אמא יצאו לעזור עם עוד חיילים וחיילות לאנשים שצריכים עזרה ולשמור עלינו.

אבא או אמא שלנו חייל/חיילת והוא או היא יצאו עם עוד חיילים לעזור לאנשים שצריכים עזרה. כמו שאבא או אמא יוצאים כל יום לעבודה, הפעם הם לא יצאו לעבודה אלא הלכו לצבא.

יש בדרום / צפון עכשיו טילים ויריות והאנשים שם צריכים שהצבא יעזור להם. היחידה של אבא או אמא, שזה הם והחברים שלהם, הולכים לעזור להם. יש להם את מה שצריך כדי לשמור עליהם (אפשר להוסיף: טנק חזק/אפוד/נשק) והם התאמנו לזה. הם לא תמיד יהיו זמינים ואנחנו כולנו חושבים עליהם ומחכים שיחזרו מהר ובשלום.

אם שואלים מתי ההורה יתחזור, אפשר לענות שאבא או אמא לא יישנו בבית ויודיעו לנו מתי הם יחזרו או יבואו לבקר. אפשר לדבר על הגעגוע. אפשר להציע לילדים או הילדות הקטנים לצייר להורה ציור, להקליט מסר שאפשר יהיה לשלוח ועוד.

הערה כללית

הסבר מתקדם

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

אנשים שמתו במלחמה ועכשיו הם בלב ובזיכרונות שלנו.

כשמישהו מת במלחמה, קוראים לו חלל. יש בית קברות מיוחד לחיילים וחיילות. עכשיו הם בלב ובזכרונות שלנו.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

כשמישהו מת, הגוף שלו כבר לא מרגיש כלום ושמים אותו באדמה, במקום מיוחד שנקרא בית קברות.

בהלוויה, האנשים שאהבו את מי שמתה הולכים למקום שקוראים לו בית קברות / בית עלמין ונפרדים. הגוף של מי שמתה כבר לא מרגיש כלום, אז שמים אותו באדמה ונפרדים. הנשמה, שזה כל מה אותם אנשים שמתו חשבו והרגישו ואהבו, נשארת בלב ובזכרון שלנו.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

אחרי שאדם מת, המשפחה שלו או שלה נשארת בבית במשך שבוע כדי להיפרד יחד.

אחרי שאדם מת, המשפחה שלו או שלה נשארת בבית במשך שבוע, ולבית באים חברים כדי לבקר ולספר ביחד סיפורים ולהמשיך לזכור אותו או אותה. בחלק מהזמן יהיו סיפורים עצובים ואנשים יבכו, כי מתגעגעים לאלו שנפטרו/נהרגו/מתו, אבל בחלק מהזמן אפשר גם להיזכר דווקא בסיפורים המצחיקים ומותר גם לצחוק.

הסבר ביניים

הסבר בסיסי

בחרו את ההסבר שמתאים למשפחה שלכם.
ולרמת ההבנה של הילדים והילדות.

זכרו, מתן המקום לשיח עם הילדים.ות הוא חשוב מאין כמוהו.
היו שם עבורם.ן, ומצאו אוזן קשבת וידיים מחבקות גם עבור עצמכם.ן.

שנדע ימים טובים.

בריאות ורווחת הילד בקהילה
Community Child Health & Well Being
صحة ورفاهية الطفل في المجتمع المحلي

תודתנו נתונה לפרופ' תרצה יואלס,
על דיוק הטקסט שנכתב על ידי צוות עמותת גושן,
ועל חברות אמת ארוכת שנים.

בריאות ורווחת הילד בקהילה
Community Child Health & Well Being
صحة ورفاهية الطفل في المجتمع المحلي

